



LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jörel Holmberg
0501-60 53 95

SKÖTSELPLAN
2009-01-30

Diarienummer
Dnr 511-53653-2005

Bilaga 3
Sida
1(40)

Skötselplan för naturreservatet Forentorpa ängar i Falköpings kommun



Forentorpa ängar, foto: Mårten Berglind
Pyrochroa coccinea, vedlevande skalbagge, foto: Sundh Miljö

Postadress:
542 85 MARIESTAD

Besöksadress:
Hamng 1

Telefon/Fax:
0501-60 50 00 (växel)
0501-60 54 40 (fax)

Webbadress:
www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland

E-post:
natur.vastragotaland@lansstyrelsen.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Syfte	3
2. Beskrivning av området.....	3
2.1 Uppgifter om naturreservatet.....	3
2.2 Topografi och läge.....	4
2.3 Geologi och hydrologi.....	4
2.4 Kulturhistoria.....	4
2.5 Vegetation, flora och fauna	7
2.6 Friluftsliv	11
2.7 Bebyggelse och anläggningar.....	11
3. Mark- och vegetationsvård.....	12
3.1 Övergripande mål	12
3.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	12
3.3 Beskrivning av skötselområden.....	13
4. Friluftsliv.....	35
4.1 Övergripande mål	35
4.2 Information och anläggningar	35
5. Gränsmarkering.....	36
6. Uppföljning	36
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder.....	36
6.2 Uppföljning av bevarandemål	36
6.3 Revidering av skötselplanen.....	37
7. Sammanfattning av planerad förvaltning.....	37
8. Artlistor.....	37
9. Referenser	39

BILAGOR

- Bilaga 3a** Skötselplanekarta med skötselområden, stigsystem, informationstavlor och p-plats
- Bilaga 3b** Skyddsvärda träd

1. Syfte

Syftet med naturreservatet Forentorpa ängar är att

- bevara och utveckla värdefulla livsmiljöer såsom betade ekhagar och hagmarker med stor trädslagsblandning.
- bevara och utveckla öppna, artrika torra-fuktiga gräsmarker.
- bevara och synliggöra områdets fornlämningar, strukturer och övriga kulturspår.
- utveckla ett område som är värdefullt för friluftslivet.
- bevara följande inom området förekommande naturtyper och/eller arter som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd; *Trädklädda betesmarker*, 9070 och *Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*, 6270.

Syftet skall tryggas genom:

- gallring och friställning av ekar samt bevarande av död ved.
- beteshävd.
- röjning för att skapa rikblommiga bryn, undvika igenväxning och ta bort av all granföryngring.
- att parkering och skyltning iordningställs och genom underhåll av befintlig vandringsled.
- att kulturlämningar och fornminnen synliggörs och hålls fria från inväxande sly.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Forentorpa ängar, Falköping
Natura 2000-beteckning:	SE0540264
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Falköping
Socken/församling:	Gudhem/Ugglum
Naturgeografisk region:	Götalands centrala slättbygder, underregion 22b, Falbygden och Kinnekulle.
Landskapshistorisk region:	Falbygden-Valle
Karta:	Topografisk karta: 08D SV Ekonomisk karta: 08D 1d, 08D 2d
Lägesbeskrivning:	Forentorpa ängar är beläget intill och norr om vägen mellan Skara och Falköping, ca 3 km NV om Gudhem
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Areal:	Totalt: 52 ha

Markslag	Areal, ha	Övrigt
Trädklädd naturlig betesmark – ofta ekdominerad	32	Varav lövskog 30 ha, blandskog 1,75 ha
Kulturbetesmark	4,7	Relativt sent nedlagda åkrar.
Naturbetesmark – huvudsakligen öppen	12	Mosaiklandskapet i sydväst samt öppna och artrika torr-, frisk- och fuktängar.
Myr	0,2	Öppet kärr
Vattendrag	-	Forentorpabäcken med biflöden.
Bebyggelse	-	Ospecificerat
Vägar, (alléer)	-	Ospecificerat
Övrigt – P-plats, impediment	0,25	

Natura 2000-habitat:

9070 Trädklädd betesmark

Areal

32 ha (inkl. betad klibbalskog)

6270 Artrika låglandsgräsmarker

3,1 ha

Natura 2000-arter:

-

2.2 Topografi och läge

Forentorpa ängar är beläget intill vägen mellan Falköping och Skara, i närheten av Gudhem och ca 10 km från Falköping. Området är i delar kuperat av ryggar och kullar. De högsta belägna och mest kalkpåverkade partierna ligger i sydöst. Området är mosaikartat med träd på höjdpartierna och öppen mark däremellan.

2.3 Geologi och hydrologi

Forentorpa ängar, som området kallas lokalt, ligger på moränmarker med inslag av isälvsavlagringar som grus och sand. Väster om Forentorp övergår isälvs- och moränmarkerna i flacka f.d. myrar som idag är uppodlade torvmarker. Österut minskar inslaget av isälvsmaterial på bekostnad av ett ökat moräninslag. Parallellt med områdets norra begränsning rinner en bäck kallad Forentorpabäcken. Området domineras av inströmningsområden som kullar och höjdryggar medan utströmningsområden begränsas till ett par mindre våtmarker belägna i svackor i terrängen och klibbalskogarna utmed bäcken.

2.4 Kulturhistoria

Forentorp har medeltida anor och finns tidigast omnämnt i ett diplom (brev) daterat år 1443, då skrivet som *Fornatorp*. Forentorp hade tidigare tillhört Gudhems kloster, grundat ca. 1175. År 1685 skrivs Forentorp som säteri, ägt av greve Carl Otto Stenbock. Bara fem år senare tillföll det kronan. Efter hundra år som kronogods, friköptes Forentorp på 1790-talet. Gården har sedan dess varit i privat ägo.

Markanvändning

Forentorpa ängar omfattas av f.d. ängs- och åkermarker tillhörande fastigheterna Forentorp och Kartberga. Området ligger på moränmark med inslag av grus och sand och utnyttjas idag främst som betesmark. Talrika spår vittnar

om äldre tiders markanvändning. Forentorpa ängar innehåller fossila odlingslandskap, fornlämningsmiljöer och biotoper med höga landskapshistoriska och biologiska värden.

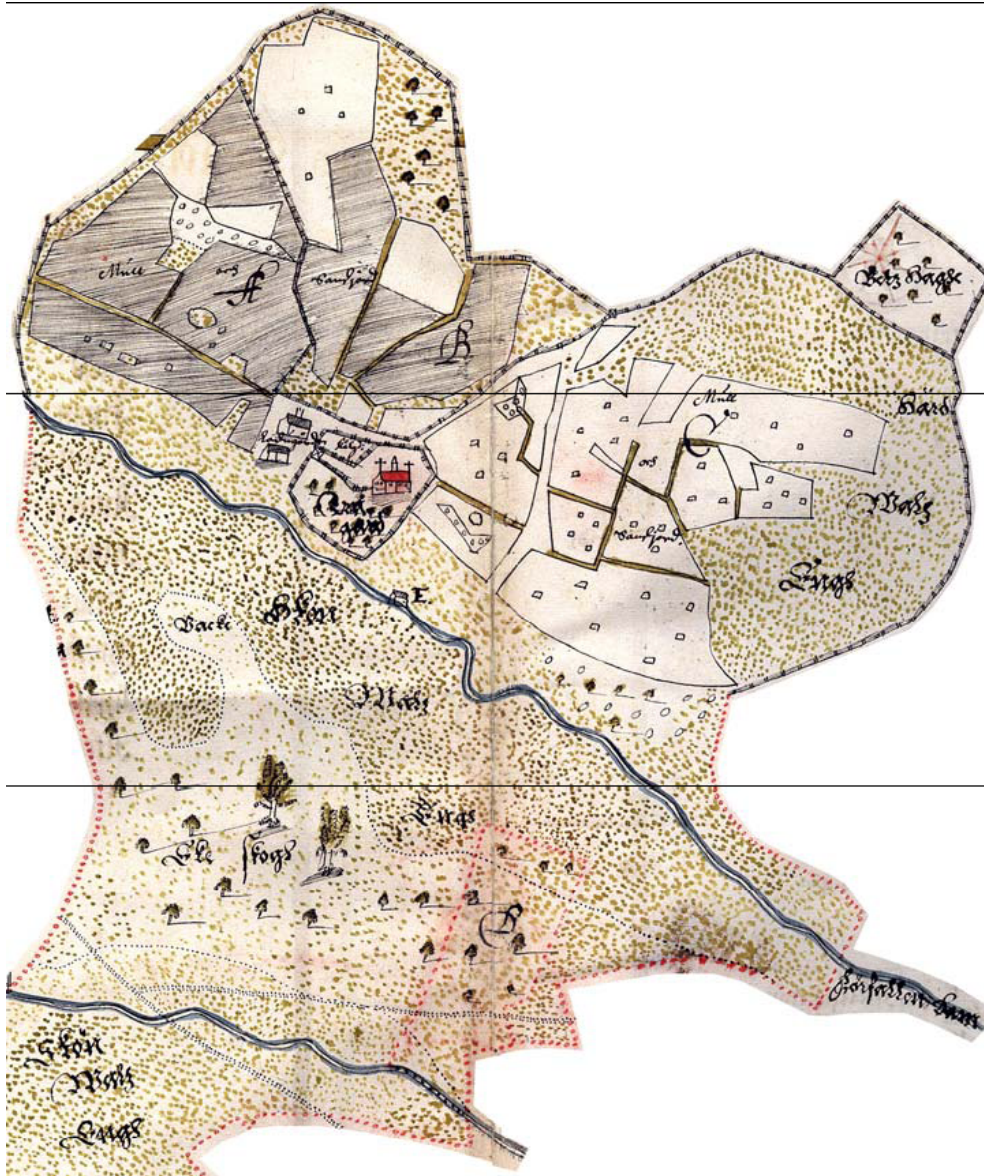
På Forentorps ägor finns rester efter säteriets tidigare ängsmarker, varav det vidsträcka området söder om Forentorpabäcken omfattas av reservatsbildandet. Dessa hade förut karaktären av löväng innehållande främst ek och björk, men stora delar var öppen skönvallsäng. På fuktig mark kan stubbskottshamlade träd (främst al) ha dominerat. Nyupptäckt fossil åkermark med röjningsrösen och röjda ytor visar att odling bedrivits på flera håll i ängsmarken under olika perioder – av formerna att döma framför allt under förhistorisk tid och medeltid.

Forentorpa ängar omfattar även marker på Kartbergas ägor. Denna enhet ingick tidigare i Ugglums byalag och landskapet här präglas ännu av byns gamla åker- och ängsmarker. Största delen av reservatsområdet på Kartbergasidan har använts som åkermark under mycket lång tid. Här finns fossil åkermark med ålderdomliga rösen och ett system med bandparceller, vilka delvis även brukats under historisk tid. Röjningsrösen, fägator, åkerytor och åkerbegränsningar överlagras varandra i en komplex struktur med stort tidsdjup. Den slåttermark som fanns här låg främst som ängsvallar mellan åkertegarna.

På 1800-talet skedde sannolikt mycket av den intensiva stenröjning som präglar området idag. I samband med plogbruket togs mängder av äldre röjningsrösen och block bort på de större åkerytorna. Stenen lades upp på gamla rösen och längs åkerbegränsningar, dumpades i stentippar eller användes som material vid byggen av stenmurar, vägar etc. Resultatet är att tämligen sent bortförd sten idag ligger som ett ”strössel” över äldre fossila former på stora delar av Forentorps marker. Några av åkrarna var ännu i bruk så sent som på 1990-talet. Numera används hela området uteslutande som betesmark för nötkreatur. Produktionen är inriktad på kött och totalt betar här c:a 125 amkor och kalvar. Hagmarkerna har gallrats ut kraftigt för drygt 10 år sedan. Även en viss mängd vedbrand har tagits ut från området. Midsommar firas traditionsenligt ute bland ekarna strax väster om infartsvägen.

Fornlämningar inom Forentorpa ängar

Stora delar av Forentorpa ängar är registrerat som s k fossil åkermark. Sedan tidigare fanns kända fornåkrar i den västra delen på Kartbergas marker. I samband med den kulturhistoriska utredning som gjordes 2007 påträffades ytterligare ett stort antal fornåkrar på Forentorps och Kartbergas marker. Se figur nedan. Inom området finns ungefär ett 50-tal enskilda fornlämningar. I fornminnesregistret är de kända lämningarna registrerade under 26 Raä-nummer. Dessa lämningar utgörs av ett stort antal stensättningar, resta stenar, domarringar, ett gravröse, hägnadssystem, en minnessten, en historisk bytomt och en kvarnlämning med tillhörande ränna och fördämningsanläggning. Utöver dessa finns ca 100 odlingsrösen och ett par fägator.

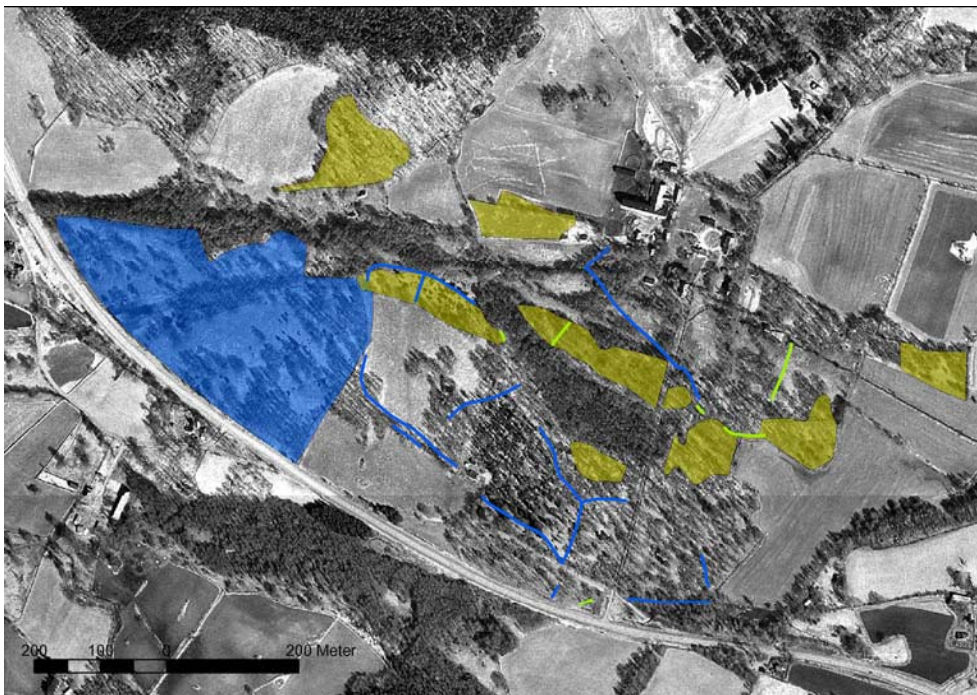


Forentorp karterades redan år 1644. Bebyggelsen och åkermarken (i tresäde) ligger samlad norr om Forentorpabacken och i söder vidtager stora, delvis trädbevuxna, ängsmarker. Akt nr P.12:12-13 i Lantmäteriets forskningsarkiv. Skannad av Lantmäteriet, skala 1:8000.

Bebyggelse

I dagsläget vet vi inget om den bebyggelse som kan ha föregått det senmedeltida Forentorp. Intressant i sammanhanget är att det i historiska källor omnämns ett *Torps gerhde* 1472, vilket skulle ha tillhört Ugglum socken (Lundahl 1954). Detta *Torp* är sedan helt försvunnet ur jordeböckerna. Kan Forentorp tänkas avspegla återbruk av ett "forna Torp" – kanske ödelagt i samband med den senmedeltida agrarkrisen?

Den vitputsade manbyggnaden av timmer i 1 ½ våning är uppförd vid mitten av 1800-talet. Den ena av de båda timrade flyglarna har tidigare varit huvudbyggnad, troligen uppförd vid 1700-talets slut. Till bebyggelsemiljön hör även en ladugård samt två yttre flyglar av sten från 1800-talets senare



Registrerad i FMIS (blått) och nyupptäckt fossil åkermark (gult) inom det planerade reservatsområdet. De nyupptäckta områdena är inmätta med GPS i maj 2007. Karta: Kula HB.

del, en faluröd f.d. arbetarbostad från 1870-talet samt smedja, vedhus och en mycket ålderdomlig kvarnbyggnad i sten vid Forentorpabäcken (Holmström 1989). Kvarnen, vilken troligen står på en av kvarnplatserna till Gudhems kloster, kan ha medeltida anor och användes ända in mot 1800-talets slut. Kvarnbyggnaden kan vara identisk med den kvarn i Forentorp som sägs ha tillhört Gudhems kloster under medeltid. Vid Kartberga, i den västra delen av området, finns en faluröd envåningsstuga från sent 1800-tal. Stugan står sedan ett par decennier tillbaka obebodd. Kring gården finns rester efter den äldre bebyggelsen i form av flera välbevarade husgrunder, kålgårdar, äldre vägsträckningar etc.

2.5 Vegetation, flora och fauna

De vidsträckta ek- och blandlövhagarna karakteriserar Forentorpa ängar. Eken är viktigaste trädslag men även andra trädslag har på ett föredömligt sätt sparats under årens lopp. Därför hittar vi idag även ask, alm, klibbal, björk, lönn, sötkörsbär, rönn, oxel, bok, hästkastanj, tall, gran och ädelgran i området. Det är endast lindan som saknas här. Träden är olikåldriga men riktigt föryngring saknas överlag. Grov sprickbark, mulm och stamhåligheter förekommer frekvent hos träden. Trädskiktet är ganska tätt i delar av hagarna.

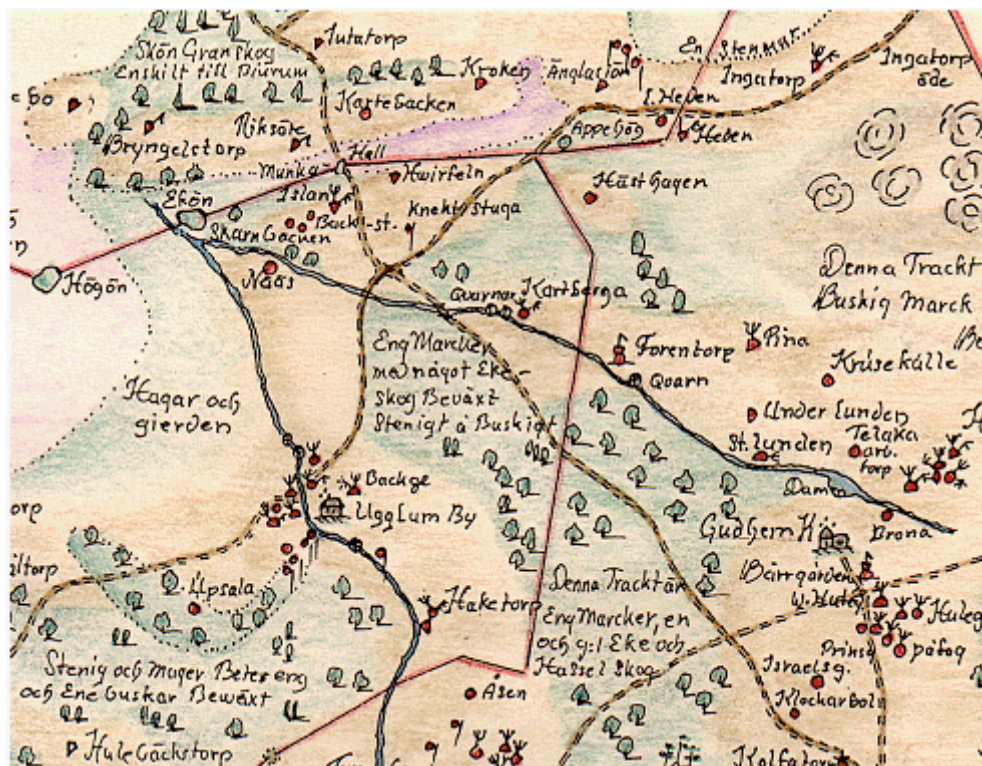
Överallt är buskskiktet dåligt utvecklat eller om man så vill, väl undanröjt och avbetat. Oftast består det av enstaka hassel och en. Undantag från denna regel finns i de hagtornsrika brynmiljöerna på de friska ängarna strax sydväst om gården, och i de öppna till mosaikartade betesmarkerna i väster.

I fältskiktet dominerar de friska vegetationstyperna framför torra och fuktiga typer. Rikast är vegetationen i utströmningsområdena utmed bäcken och i kärren samt i hagen som ligger väster om infartsvägen. Från öster mot väster sker en successiv utmagring mot hedartade vegetationstyper, dock med fortsatt stort lågörtinslag med ekorrbär, skogstjärna, vitsippa och kovall. Överallt i markerna ligger sandstensblock som visar på grundförutsättningarna för mänsklig markanvändning och växtlighet. Partier med stor beskuggning har ett fältskikt i delar av området som inte är så artrikt. Öppna delar har dock en artrik grässvål med gott om hävdgynnade arter. I de västra delarna av Forentorpa ängar märks särskilt att det saknas kalkarter som t.ex. ängshavre och darrgräs, arter som är vanliga på Falbygden i övrigt.

Bottenskiktet domineras av hedmossor som väggmossa och husmossa. På sandstensblocken i området växer kvastmossa, (*Dicranum ssp.*), raggmossa, (*Rhacomitrium ssp.*), cypressfläta (*Hypnum cupressiforme*) och i öster en del baronmossa (*Anomodon sp.*). På ekar och övriga lövträd är signalarterna guldlocksmossa och fällmossa förhållandevis vanliga. Utmed bäcken tillkommer framför allt skuggstjärnmossa, (*Mnium hornum*) och praktstjärnmossa, (*Plagiomnium undulatum*).

Hagarna har en värdefull epifytflora med flera sällsynta och för trakten unika arter. Bland annat finns här lunglav, gul dropplav, hjämbrosklav och rödbrun blekspik.

Så gott som all mark som omfattas av skötselplanen betas av nötkreatur. Betetrycket är bra i öppna partier men måttligt till svagt i slutna eller fuktiga och blöta partier.



Utdrag ur replikkarta "Carta öfwer Gudhem, Tunhem, Ugglum, Mårby och Hångers sockner Anno 1706". Efter avritning av Bernt Gustavsson. Ekhagarna mellan vägen och bäcken framträder väl.

Fågelfaunan är rik med bl.a. häckande mindre hackspett och skogsduva. Ortolan-sparv har tidigare funnits i området, som var länets bästa lokal för arten. Den försvann dock för ca 20 år sedan. Insektafauna knuten till lövträd och ved är troligen mycket rik men tyvärr i stort sett okänd.

I tabell 1 redovisas inom naturreservatet förekommande naturtyper och arealer för dessa.

Naturtyp/Vegetationstyp	Areal (ha)
Ekhage	16,3
Blandlövskog av ask-almtyp	14,5
Klibbalskog av översilningstyp	8,2
Sekundär lövskog, friska och torra typer	3,6
Friskäng av rödven-typ***	1,9
Sumpkärr av högstarr ört-typ*	0,2
Fuktängar av gräs-lågstarr-typ	1,2
(Kulturbåverkad) friskäng av skogsnäva-typ.	1,7
Kulturbetesmark	4,7

Tabell 1. Inom naturreservatet förekommande naturtyper/vegetationstyper enligt (t ex Vegetations-typer i Norden, Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker, våtmarksinventeringen, kust-biotoper i Norden).

Art	Kategori	Signalarts- värde	Skötselområde (ej obligatoriskt)	Frekvens (ej obligato- riskt)	Inventerings- datum	Källa/Upp- giftslämnare
Mossor						
Guldlocksmossa	S	S1	1	3	2006-06-13	SM
Fällmossa	S	S2	1	3	2006-06-13	SM
Liten baronmossa	S	S2	1	1	2005-04-06	SM
Lavar						
Ekspik	VU		1	1		trädiv
Liten sönderfallslav	VU		1	1		trädiv
Gul dropplav	NT, S	S3	1	1	2006-06-13	SM
Rödbrun blekspik	NT, S	S3	1	1	2006-06-09	SM
Blekspik	S	S3	1	1	2006-06-13	SM
Gulpudrad spiklav	S	S3	1	3	2006-06-09	SM
Sotlav	S	S2	1	2	2006-06-13	SM
Liten ärgspik	Regionalt sällsynt		1	1	2006-06-09	SM
Lunglav	NT, S	S3	1	1	2005-04-06	SM
Rostfläck	S	S2	1	2	2006-06-09	SM
Hjälmbrosklav	NT		1	1	2006-06-13	SM
Grå skårelav	NT, S	S3	1	1	2006-06-09	SM
Kärlväxter						
Trolldruva	S	S3	1		1989-05-27	SM
Blåsippa	S	S1	1	2	2006-06-13	SM
Ormbär	S	S1	1	2	2006-06-09	SM
Kransrams	S	S3	1	1	2006-06-09	SM
Odört	Regionalt sällsynt		1		1986-07-28	SM
Hjärtstilla	Regionalt sällsynt		1		1986-07-28	SM
Desmeknopp	S	S2	1		1989-05-27	SM
Sårläka	S Regionalt sällsynt	S2	1	1	2006-06-09	SM
Källdaggkåpa	Regionalt sällsynt		1		1989-06-10	AB
Skogsnycklar	Fridlyst		1	1	1989-05-27	SM
Svampar						
Oxtungsvamp	NT, S	S3	1	1		trädiv
Kastanjesopp	NT		1		1985-09-01	VSK
Luddticka	NT, S	S3	1		1992-09-13	VSK
Grå kantarell	S Regionalt sällsynt	S3	1	1	1998-09-23	VSK
Lilanopping	S	S3	2	1	2003-09-03	SKS
Jätteticka	Mycket sällsynt					VSK
Videfränskivling	Regionalt sällsynt					VSK
Fagerkremla	Regionalt sällsynt					VSK
Purpurkremla	Regionalt sällsynt					VSK
Doftkremla	Mycket sällsynt					VSK
Blåsopp	Regionalt sällsynt					VSK

Art	Kategori	Signalartsvärde	Skötselområde (ej obligatoriskt)	Frekvens (ej obligatoriskt)	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Fåglar						
Skogsduva	NT		1, häckande	1	2006-06-09	SM
Mindre hackspett	NT		2, häckande	1	2006-06-09	SM
Forsärla	Regionalt sällsynt		Bäcken, häckande	1	2006-06-13	SM
Rosenfink	NT		1-15, häckande	1	1993-06-10	JG
Entita	NT		häckande		1998-02-15	JG
Törnskata	NT				1997-05-26, 1997-07-13	JG
Gök	Regionalt sällsynt				1998-05-17	JG
Lärkfalk	Regionalt sällsynt				1995-07-29	JG
Däggdjur						
Buskmus	Nationellt sällsynt		3	1	1982	OD
Insekter						
Mindre larvmördare	Regionalt sällsynt	Gott!	1	1	2006-06-13	SM

Tabell 2. Tabell över artförekomst av rödlistade, signalarter och Natura 2000-arter.

Kategori:

1. rödlistade arter (ArtDatabanken 2005): (RE) Försvunnen; (CR) Akut hotad; (EN) Starkt hotad; (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad; (DD) Kunskapsbrist

2. signalarter (Skogsvårdsstyrelsen 1994, 2000): (S1) lågt signalvärde; (S2) medelgott signalvärde; (S3) högt signalvärde.

3. arter i habitatdirektivet och fågeldirektivet: (EU).

(Frekvens: (1) enstaka, (2) måttlig, (3) riklig, eller exakt uppgift om sådan finns)

Källa: SM (Sundh Miljö), AB (Anders Bertilsson), JG (Jonas Grahn), OD (Olof Dahlberg), VSK (Västgötabergens svampklubb), SKS (Skogsstyrelsen), Länsstyrelsens trädinventering (trädin)

2.6 Friluftsliv

Forentorps ängar bjuder in besökare och allmänhet genom sitt exponerade läge utmed riksväg 184. Ute vid riksvägen vid entrén till naturreservatet finns en sittbänk med bord. Markägarnas stora intresse för kulturhistoria har utmynnat i att en vandringsled anlagts med informationsskyltar om områdets kulturhistoria, framställda av länsstyrelsen 2003. Markägarna har under många år bjudit in allmänhet och Gudhems hembygdsförening till midsommarfirande i ekhagarna. Arrangemanget är populärt och välbesökt med många långväga gäster. Närheten till Hornborgasjön innebär också att Forentorpa ängar uppmärksammas av det rörliga friluftslivet, främst sommartid. Även intresseföreningar söker sig till Forentorpa ängar. Bland annat har Västergötlands Botaniska Förening och Sveriges Mykologiska Förening exkurerat här.

2.7 Bebyggelse och anläggningar

Inne i naturreservatet ligger Rosenlund, en bostad med några tillhörande byggnader. Rosenlund berörs inte av reservatet.

Utmed Forentorpabäcken och grusvägen sydost om gården finns en gammal kvarn som hör till den mycket värdefulla äldre bebyggelsen på Forentorps gård. Kvar-

nen är markerad på karta från 1706 men har en betydligt längre historia som hör ihop med verksamheten på Gudhems kloster (se avsnitt 2.4).

Den gamla, f d, riksvägen utgör idag infartsväg till Rosenlund och parkeringsyta för besökare under midsommar. Även infartsvägarna till Forentorp och Kartberga berörs av naturreservatet.

3. Mark- och vegetationsvård

3.1 Övergripande mål

De övergripande målen med reservatets mark- och vegetationsvård är att:

- Bevara och utveckla de inom området förekommande naturtyperna och/eller arterna, som är medtagna i EU:s art- och habitatdirektiv och/eller fågeldirektiv, i gynnsamt tillstånd.
- Bevara och utveckla de inom området förekommande regionalt hotade och sällsynta arterna och naturtyperna.
- Bevara och utveckla jätteträden i området.
- Öka antalet jätteträd.
- Öka mängden död ved av samtliga lövträdslag.
- Säkerställa och utöka utbredningen av artrik grässvål.
- Säkerställa och utöka utbredningen av blomrika snår och bryn i solöppna lägen.
- Skapa ett beteslandskap med mjuka övergångar mellan hagmark och skog.
- Säkerställa häckningsmiljöer för mindre hackspett och skogsduva.
- Törnskata, entita, hämpling och i bästa fall ortolansparv återkommer som häckfåglar till området.
- Tillgängliggöra området för allmänheten.
- Bevara och synliggöra Forentorps fornlämningar och övriga kulturspår.

3.2 Generella riktlinjer och åtgärder

- Betesmarkerna betas med nötkreatur. Får bör bara utnyttjas i restaure-ringssyfte eller om inga andra betesdjur är tillgängliga. Hästar som gnager bark på träd, och därmed ringbarkar träden, är inte lämpliga som betesdjur i hagmarkerna. Öppna delar ska vara väl avbetade efter varje betessäsong. Halvt slutna och slutna, speciellt blöta partier får vara mer extensivt avbetade.
- Om möjlighet finns bör slåtter ske inom lämpligt område för att gynna arter knutna till ängsskötsel.
- För att undvika transport av kväve från kulturbeten, åker och gödslad vall in i naturbetesmarkerna skall allt sambete med dessa samt tillskottsutfodring undvikas.
- Minst 50 st framtida ”jätteträd” utses.
- Områdets ekhagar och blandlövhagar bevaras ljusöppna och med en rumslig struktur som möjliggör överlevnad av så många arter som möjligt. En sådan viktig aspekt är att skapa ”varma rum” / ljusbrunnar inne i

hagmarkerna vilket kan åstadkommas genom successiv gallring av träd. Särskilt viktigt är att hugga fritt kring befintliga jätteträd och att gallra så mycket att trädens lövverk får ordentligt med sol. Ett lämpligt mål är att hålla fritt från högre träd och buskar från utvalda trädets stammar till ca 5 meter utanför kronans markprojektion. Vid gallring och trädvård skall säkerställas att det finns yngre generationer som kan ta över när de nuvarande jätteträden försvinner.

- Spara all naturlig död ved, t.ex. stormfällda träd. Nedfallna träd får gärna dras ut till bryn och solöppna lägen. Undvik dock att lägga dessa på ytor med artrik grässvål.
- Rikblommiga bryn sparas och värnas om genom att skuggande träd tas bort.
- Igenväxningsvegetation i fuktängar och hagmarker slås regelbundet. Vid all röjning skall hänsyn tas till behovet av återväxt av ek, ask, alm, sötkörbär, bok, sötkörbär, oxel, lönn, hassel, hagtorn, nypon och en.
- Gallring / röjning i beståndskanterna för att skapa mjukare övergångar mellan hagmarker och skogliga miljöer.
- Slåtter av brännässlor och annan oönskad vegetation runt jätteträden bör ske årligen senast 31 augusti.
- Området röjs på all granföryngring.
- Kulturlämningar och fornminnen synliggörs och hålls fria från inväxande sly.
- Besökare kanaliseras genom skyltning och underhåll av befintlig led.
- Områdets utveckling följs upp genom dokumentation i fält.
- Åtgärder som kräver tunga fordonstransporter utförs på tjälad mark.
- Åtgärder undviks under häckningstid.

3.3 Beskrivning av skötselområden

Livsmiljöer och arter inom ramen för Natura 2000 med i bevarandeplan uppsatta bevarandemål har märkts med asterix *.

Skötselområde 1 – Ek- och blandlövhagarna

Naturtyp/er: Ekhage, Blandlövhage av ask-almtyp

Natura 2000-habitat: 9070 Trädklädd betesmark

Areal: 16,3 ha

Beskrivning: "Forentorpa ängar". Området utgör naturreservatets viktigaste värdekärna av gammal ek och stort utbud på av blandat löv som ask, björk, lönn, asp, bok, alm, rönn, tall, sötkörbär, hästkastanj och hassel. Ängarna, som betas av nötkreatur, har ett mycket stort värde som reproduktionsområde och spridningscentrum för den biologiska mångfalden i trakten. Den rika mångfald som finns i området har sitt ursprung i en mycket lång kontinuitet som hävdad mark.

Området är ganska kuperat med böljande åsbildningar och

svackor däremellan vilket bidrar till att markerna är friska med inslag av torra och fuktiga partier. Fossila odlingslandskap påträffades 2007 i form av små, flacka röjningsrösen intill röjda ytor. På ett par platser finns också stensträngar som tycks ha avgränsat smärre odlingsområden. Bara i den NV delen har ca 50 röjningsrösen påträffats.

Kärlväxtfloran är rik och representativ men avspeglar också dagens kanske något sviktande hävd i skuggiga delar och effekten av omfattande gallringar och röjningar som genomfördes för drygt 10 år sedan. Av det stora antalet kärlväxter som påträffats vid besöken bör följande arter framhållas; sårläka, ormbär, kransrams, bäckbräsma, kärrfibbla, stinksyska, vitsippa, brunstarr, tuvstarr, grönvit nattviol, bäckbräsma, kärrgröe, bäckveronika, källarv, kärrtistel, stinknäva, blodrot, blåsuga, blåbär, ekorrbär, majsmörblomma, svalört, blåsippa, skogsviol, harkål, liljekonvalj, ekbräken, stenbär, ängskovall, vårbrodd och ängssyra. Vid inventeringar utförda 27 maj 1986 hittades även desmeknopp, skogsnycklar, gullpudra, trolldruva, vårlök och smånunneört, arter som dessvärre inte noterats i juni 2006.

Örnbräken förekommer i stora bestånd i vissa delar av hagmarken. Som avtryck av tidigare gallringar och röjningar märks önskad arter som t.ex. hundkex, smörblomma, ogräsmaskros, tuvtåtel, vitklöver och tomtskräppa. Buskskiktet av nyponros, hartsros, hagtorn, krusbär, hassel och en är glest. Området är fritt från sly även om viss hasselförnygring sker på nedtagna buketter.

Sandstenshällar går i dagen lite här och där. I anslutning till dessa växer t.ex. skogsstjärna, stensöta, träjon, skogsbräken, örnbräken, vitmåra, gullviva och bergssyra.

Påväxtfloran på ekar och andra träd är mycket rik. Länsstyrelsen har genomfört en trädinventering i området runt Forrentorp och de flesta karterade träd finns inom detta skötselområde. Arter som regelbundet noterats på träden är fällmossa, guldlocks-mossa, gullpudrad spiklav, rostfläck och sotlav. Sällsyntheter som lunglav, ekspik, liten sönderfallslav, gul dropplav, rödbrun blekspik, hjälmbrosklav, blekspik och grå skärelav har bara noterats på enstaka träd. Fynden av ekspik, gul dropplav, grå skärelav och liten sönderfallslav är dessutom de första inom Falköpings kommun. Av svamp har de rödlistade arterna oxtungsvamp, kastanjesopp och luddicka noterats. Andra naturvårdsinträssanta svampar som noterats är grå kantarell och fagerkremla.

Även fågellivet är av stort intresse. Historiskt har trakten kring Ugglum och Forentorp varit ett av ortolansparvens sista häckningsområden i Skaraborg och Västergötland. Det mosaikartade landskapet och öppna hagmarkerna är uppenbart det som tilltalat denna numera sällsynta och troligen från länet utrotade fågelart. I Forentorps ängar har även andra naturvårdsintressanta arter som mindre hackspett, försärla, skogsduva, och steglits noterats, även under 2006. Tidigare år har Forentorp även varit ett område där gök, göktyta, rosenfink, entita, lärkfalk och törnskata observerats. Arterna kan säkert fortfarande ses i grannskapet även om de tenderar att bli allt mer sällsynta.

Det s.k. lägre djurlivet är som alltför ofta okänt. Förekomsten av död ved och lång kontinuitet i ekbestånden torde dock innebära att bland annat vedlevande evertebrater är rikt representerade i Forentorp. Bland annat sågs några exemplar av skalbaggen liten larvmördare på ekstammar i området.

Idag betas området av amkor och kalvar. Betetrycket är överlag att betrakta som bra till måttligt. Betesfällorna utgörs av två större fällor som delas av framfartsvägen till Forentorp. Öster om vägen har betesdjuren släppts på strax innan midsommarfirandet i den västra hagen. Död ved förekommer sparsamt i området, främst på den västra sidan av framfartsvägen.

Bevarandemål:

Området ska bestå av välhävdade trädbevuxna hagmarker av ek- och blandlöv med mycket rik biologisk mångfald. På sikt bör det vara fritt från högre träd och buskar från trädens stam till ca 5-10 meter utanför kronans markprojektion.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen ekdominerad trädklädd betesmark är 16,3 ha*.

Den genomsnittliga krontäckningen är högst 50 %. Som lägstanivå bör målet vara att helt solöppna ytor också ska förekomma.

Trädslagsblandningen domineras av ek med inslag av ask, björk, lönn, asp, bok, alm, rönn, tall, sötkörsbär och hästkastanj.

Det finns minst 30 stycken mycket grova och 30 stycken ihåliga lövträd.

Buskskikt finns i hela området och utgörs av en, nyponros, hartsros, hagtorn, krusbär, hassel, företrädesvis i brynläge eller i öppna ljusbrunnar inne i bestånden. Täckningen varierar mellan 0 - 30 %.

Fältskiktet är utvecklat och ovan nämnda arter har utökats med minst 10 arter med höga krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom. Arterna från 1986 finns åter i området. Skogsnyckel förekommer med minst 25 plantor.

Negativa indikatorarter såsom örnbräken, hundkex, brännässla förekommer på mindre än 10 % av arealen.

Minst 80 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation såsom asp- och björksly inte förekommer.

Död ved förekommer på sikt med i genomsnitt 5 m³ per hektar.

Förekomsten av bevarandevärda och sällsynta lavararter ska bibehållas eller öka. Hjälmbrösklav, ekspik, liten sönderfallslav, gul dropplav, rödbrun blekspik, grå skärelav och lunglav ska på 20 års sikt förekomma på minst 5 träd vardera.

Minst två par skogsduva, ett par kattuggla, två par göktyta och ett par gök häckar.

Fornlämningar och landskapselement som fossila åkrar, röjningsrösen, stenmurar och stensträngar är fria från sly och väl synliga i landskapet.

Engångsåtgärder:

Utstämpling och avverkning av vissa utvalda träd, främst i syfte att bevara och skapa förutsättningar för jätteträd. Träd som avverkas bör vara träd som riskerar äventyra ekarnas fortsatta utveckling mot jätteträd genom t.ex. kroninväxt eller skuggning. Utvalt trädslag för avverkning bör i första hand vara björk men kan även vara ek, ask etc. Gallringen bör vara så kraftig att trädens lövverk får ordentligt med sol. Vid all gallring och skötsel skall säkerställas att det finns yngre generationer som kan ta över när de nuvarande jätteträden försvinner. Vid gallring kan en del träd topphuggas för att skapa hamlade träd. Stammar från en del av

de gallrade träden sparas som död ved. Klenved från träd-kronorna tas bort. Gallring ska också ske genom ringbark-ning för att på så vis skapa stående död ved.

Rikblommiga bryn sparas och värnas om genom att skuggande träd tas bort.

Röjning på fossila åkrar så att formerna exponeras tydliga-re.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. Röjning av all granföryngring. Ingen övrig röjning inom överskådlig tid.
Fortsatt friställning av ekar med rik påväxtflora och blivan-de jättekär. Ev återhamling av träd.
Spara all naturlig död ved, t.ex. stormfällda träd. Nedfallna träd får gärna dras ut i bryn och solöppna i solöppna lägen. Undvik dock att lägga dessa på ytor med artrik grässvål.
Om betet visar sig vara alltför ineffektivt införs ev. fällin-delning.

Skötselområde 2 - Klibbalskogarna (fyra delområden)

Naturtyp/er: Klibbalskog av översilningstyp

Natura 2000-habitat: 9070 Trädklädd betesmark

Areal: 8,2 ha

Beskrivning: Klibbaldominerad, betad skogsmark med inslag av ask och björk och i kantzonerna av ek, gran, björk, hassel etc. Fo-rentorpabäcken ringlar fram genom området som i vissa partier präglas av mycket mjuka och erosionskänsliga jord-arter. Två delar kan urskiljas. En i öster där en mindre del består av äldre skog som är biotopskyddad (område 2a) och ett i väster. Inom biotopskyddet har skogsstyrelsen hittat signalarten lilanopping (*Entoloma euchroum*) och sårläka. Sumpskogens utbredning varierar mycket. Yngre skog fö-rekommer t ex i anslutning till den ledningsgata som finns i NO, där skogen närmast har karaktär av stubbskottskog.

Floran är rik där arter som bäckbräsma i kombination av ormbunkar är karaktärsgivande. Andra arter som lätt går att hitta i området är bäckveronika, lundbräken, majbräken, hultbräken älggräs, kärrfibbla, flädervänderot, kabbeleka, vattenmåra, humleblomster, tuvstarr, strandlysing, äkta för-gätmigej, svalört, kärrviol, källarv, ormbär, kråklöver, revsmörblomma, gökblomster och mannagräs. Vanliga in-slag i bottenskiktet och på klibbalens socklar är skugg-

stjärnmossa och praktstjärnmossa. En viss granföryngring sker i detta område.

Död ved i form av lågor och torrakor förekommer men förekomsterna är inte någonstans särskilt rika. I området har mindre hackspetten hörts och setts under häckningstid. Även bohål av "rätt diameter" har noterats.

Bevarandemål:

Betad och trampad klibbalskog av översilningstyp. Inslag av ask i de rikaste delarna och björk i övriga delar. Stubbskottsskog i mindre delområden som har goda förutsättningar för detta. Mycket god tillgång på lågor och torrakor av olika dimensioner. Rikt fågelliv med häckande mindre hackspett. Rik flora med minst samma artstock som framgår ovan.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen klibbaldominerad trädklädd betesmark är 8,2 ha*.

Krontäckningen är 100 %.

Trädslagsblandningen domineras av klibbal med inslag av ask samt enstaka björk, ek och gran.

Buskskiktet är glest och utgörs av hassel. Täckningen varierar mellan 0 och 15 %.

Minst 40 % av arealen är väl avbetad varje år och minst 80 % är väl trampad vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Död ved förekommer med i genomsnitt 3 m³ per hektar.

Fältskiktet utgörs av artrik högörtäng och ovan nämnda arter har utökats med enstaka plantor sårläka och orkidéer.

Områdets hydrologi är orörd.

Minst två par mindre hackspett häckar.

Engångsåtgärder:

Röjning av all granföryngring. All död ved lämnas. Söder om vägen till Kartberga en kraftigare gallring för att skapa ett tydligare samband mellan bebyggelsen och inägomarken. Stubbskottsbruk i området under kraftledningen i den nordöstra delen, där yngre alskog finns. Gallring får inte ske inom biotopskyddat område.

Underhållsåtgärder: Rökning av all granföryngring. All död ved lämnas. Bete med nötkreatur. Återkommande stubbskottshamling.

Skötselområde 3 – Betade hagar väster och öster om gården (två delområden)

Naturtyp/er: Blandlövhage av ask-almtyp

Natura 2000-habitat: 9070 Trädklädd betesmark

Areal: 2,6 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av två välhävdade blandlövhagar med ek, lönn, björk, rönn, asp, ask, hassel, sötkörbär, vildapel, en och nyponros. I fältskiktet växer friskängsarter tillsammans med triviala arter. Vid besöket i juni noterades smörblomma, revsmörblomma, rödsvingel, ärenpris, teveronika, kummin, kärtistel, ängssyra, grästhjälmarblomma, träjon, skogsbräken, harsyra, fyrkantig johannesört, skogsnarv, lundgröe, svalört, vitsippa, pillerstarr, vårbrodd, vitmåra, gökärt och skogsviol. En äldre liten husbehovstäkt finns i kanten av en kulle.

Det östra området som är det mest intressanta från naturvårdssynpunkt, är genomgående ganska skuggigt men öppna ytor med rikare ängsflora finns framför allt i östligaste delen. Här växer svartkämpar, ängsviol, gråfibbla, blodrot, piggstarr, knippfryle, fårsvingel, kruståtel, gulmåra, blåbär och brudbröd. I denna östra hage har den mycket sällsynta buskmusen påträffats.

Bevarandemål: Området skall även i framtiden ha en varierad trädslagsblandning där ek och ädellöv framträder som särskilt viktiga. 5 jätteträd och en viss föryngring av träd och bärande buskar skall finnas i framtiden. Områdets öppna ytor skall bevaras och utökas.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen ekdominerad trädklädd betesmark är 2 ha*.

Minst 5 jätteträd finns.

Krontäckningen är högst 50 %. Som lägstanivå bör målet vara att helt solöppna ytor också ska förekomma.

Minst 90 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Död ved förekommer på sikt med i genomsnitt 5 m³ per hektar.

Trädslagsblandningen domineras av ek med inslag av lönn, rönn, ask, sötkörbär, björk och asp.

Buskskiktet utgörs av täta grupper av hassel, vildapel, en och nyponros i brynläge eller i öppna ljusbrunnar inne i beståndet.

Fältskiktet är utvecklat och ovan nämnda arter har utökats med minst 10 arter med höga krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Engångsåtgärder: Gallra och friställ minst 5 ekar i det östra delområdet. C:a 15% av befintligt trädskikt tas bort. Uppväxande och bärande buskar som hassel, hagtorn och nypon sparas. Inga slyuppslag får dock ske i de artrika grässvålarna i den östligaste delen av östra hagen.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur eller i kombination med häst. Får bör helst undvikas eftersom de gärna betar bort den flora som är bevarandevärd. Ingen röjning inom överskådlig tid.

Skötselområde 4 - Betesmarker på tidigare slätterängar

Naturtyp/er: (Kulturpåverkad) friskäng av skogsnäva-typ.

Natura 2000-habitat: -

Areal: 1,7 ha

Beskrivning: Område, betat av nötkreatur, som möjligen konstgödslats någon gång. På kartan från slutet av 1800-talet anges detta område som slättermark (löväng). Genom området rinner en bäck som erbjuder ett stort utbud av mikromiljöer för växter och djur. Bäckens kantas av hagtorn, nypon, hassel, ask, klibbal, apel, björk och asp. Här finns också en gammal skvaltkvarn vars historia går tillbaka till klosterperioden. Rikblommiga hagtornsbuskar bildar värdefulla bryn för bin, blomflugor, skalbaggar etc.

Av kärlväxter ute i den öppna ängen dominerar triviala och kvävegynnade arter som smörblomma, timotej och ogräs-

maskros. Andra mer intressanta inslag är rosendunört, bäckbräsa, bäckveronika, sumpförgätmigej, revsmörblomma, kärrgröe, strätta, humleblomster, besksöta, jordreva, ängssyra, hundkex, ängsgröe, skräppa, tuvtåtel, sommargyllen, majsmörblomma, svalört och flädervänderot. På torra sandstensblock växer rödblåra, brudbröd, vårfingerört, gul fetknopp, svartkämpar, häckvicker, rödsvingel, mandelblom och käringtand.

Bevarandemål:

Områdets vackra och värdefulla bryn bevaras. Bevara all rekrytering av hagtorn, nypon, hassel och vildapel. Nuvarande fördelning och träd- och busktäckning utmed bäcken bevaras vilket innebär att vissa partier av bäckstranden är helt öppna medan andra är skuggiga. Kvarnbyggnaden står fri från inträngande vegetation och sambanden med rännan och bäcken är tydliga.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen artrik friskäng uppgår till 1,7 ha.

Krontäckningen av träd understiger 5 %.

Trädskikt endast förekommer i kantzonerna och utmed bäcken och utgörs av ädellövträd. Träden utmed bäcken står kvar och utvecklas till evighetsträd.

Buskskiktet är rikt och utgörs av minst 10 (gärna fler), stora hagtorn, enstaka hassel och nyponros. Täckningen av buskar ökar på sikt till i genomsnitt 30 %. Buskar står enstaka och som täta, blandade grupper.

Fältskiktet är utvecklat och ovan nämnda arter har utökats med minst 10 arter med höga krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Minst 80 % av arealen är väl avbetad / slagen varje år vid vegetationsperiodens slut.

Torrängsarter som gul fetknopp, mandelblom, svartkämpar och käringtand finns kvar i anslutning till hållmarkerna.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Stenmurar och stensträngar är väl synliga i landskapet.

Engångsåtgärder: Rövning av träd och buskar som står farligt nära kvarnbyggnaden. Översyn av kvarnmiljön så att sambanden mellan kvarnen, rännan och bäcken tydliggörs.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. Ev slåtter på delar av ytan. Ta bort träd som expanderar ut i den öppna delen av skötselområdet. Bevara all rekrytering av en, hagtorn och nyponros.

Skötselområde 5 – Öppen betesmark

Naturtyp/er: Friskäng av rödven-typ

Natura 2000-habitat: 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker

Areal: 0,9 ha

Beskrivning: Öppen och välhävdd hagmark med inslag av unga solitära träd av lönn, rönn, gran och björk. Området hyser också ett bestånd av enbuskar som röjts under senare år.

Floran som är rik och representativ utgörs av en mosaik av genuin grässvål och grässvål påverkad av röjgödslings effekter. Kärlväxter som påträffats är t.ex. såsom revfibbla, backtimjan, mandelblom, gulmåra, knippfryle, blodrot, svartkämpar, ängsviol, blåklocka, gökärt, gråfibbla, grönvit nattviol, smörblomma, skogsfräken, vitsippa, kråkvicker, rödsvingel, vårbrodd, teveronika, smultron, blåbär och käringtand. Vid ängs- och hagmarksinventeringen noterades även tjärblomster, brudbröd, ängsvädd och ljung. Området har troligen också en rik svampflora.

Bevarandemål: Öppen, solvarm och välhävdd betesmark med rik ängsflora och glest buskskikt av en och nyponros. Enstaka solitärt lövträd får finnas kvar i kantzonerna av delområdet. Artstocken av ängsväxter skall minst utgöras av de arter som sammantaget noterats 2006 och vid ängs- och hagmarksinventeringen.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen artrik torr-frisk låglandsgräsmarker uppgår till 0,9 ha.

Trädskikt endast förekommer i kantzonerna och att det utgörs av lönn och rönn.

Buskskikt av en, hagtorn och nyponros förekommer glest. Täckning maximalt 15 %.

Fältskiktet är utvecklat och ovan nämnda arter har utökats med minst 5 arter med höga krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Hela området är väl avbetat varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Engångsåtgärder: Avverkning av de solitärer som sparats i de centrala delarna av området.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur med minst nuvarande betestryck. Röjning av uppväxande sly.

Skötselområde 6 Öppna betesmarker nära gården

Naturtyp/er: Friskäng av rödven-typ

Natura 2000-habitat: 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker

Areal: 1 ha

Beskrivning: Öppen betesmark som till största del avgränsas av vällagda stenmurar och kantzoner med sötkörbär, ek, björk, rönn och en. Området utgörs dels av en platå dels av en sluttning från platån ner mot en brukningsväg och trivial friskäng. Floran i området vittnar om att området sannolikt konstgödslats förr. På och i anslutning till de det stora inslaget av sandstensblock är floran ganska intakt och intressant att bevara för framtiden. I dessa mest värdefulla delar växer t.ex. svartkämpar, tjärblomster, käringtand, blåklocka, brudbröd, gråfibbla, gulmåra, daggekåpa, bockrot, backtimjan, småfingerört, fårsvingel, gökärt, nypon och knippfryle. På triviala delar är tyvärr inslaget av brännässla, smörblomma, ängssyra, vitklöver, rödklöver, rödsvingel och rödkämpar markant. Betestrycket är bra.

Nedom slänten ligger en trivial betesmark som antingen varit åker eller konstgödslats. Här dominerar smörblomma, skräppa och ogräsmaskros. Betestrycket är bra i hela området.

Bevarandemål: Öppen och solvarm betesmark med rik biologisk mångfald. Andelen örtrik äng ökar på bekostnad av trivial vegetation. Området attraheras i stor utsträckning av fjärilar och andra evertetrater.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen artrik torr-frisk låglandsgräsmarker uppgår till 0,8 ha.

Träd- och buskskikt endast förekommer i kantzonerna och att det utgörs av sötkörbär, rönn, oxel, ek, vildapel, björk, en, hagtorn och nyponros.

Fältskiktet är utvecklat och ovanstående artsammansättning har utökats med minst 10 arter med högsta krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Dagfjärilfauna knuten till naturbetesmarker är representerad genom att följande arter regelbundet besöker området;

- Smultronvisslare – huvudsaklig värdväxt - smultron
- Silverblåvinge - huvudsaklig värdväxt – ärtväxter
- Puktörneblåvinge - huvudsaklig värdväxt – ärtväxter
- Ängsblåvinge - huvudsaklig värdväxt – ärtväxter
- Mindre guldvinge - huvudsaklig värdväxt – ängssyra
- Ängspärlemorfjäril - huvudsaklig värdväxt – violer
- Brunfläckig pärlemorfjäril - huvudsaklig värdväxt – violer
- Slåttergräsfjäril - huvudsaklig värdväxt – gräs
- Luktgräsfjäril - huvudsaklig värdväxt – gräs
- Kamgräsfjäril - huvudsaklig värdväxt – gräs
- Sexfläckig bastardsvärmare - huvudsaklig värdväxt - ärtväxter

100 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Stenmurar och stensträngar är väl synliga i landskapet.

Engångsåtgärder: Slänten och platån stängslas på den del som idag saknar hägnad. Möjligheter att släppa in betesdjur till slänten och platån anordnas.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. I slänten och på platån släpps betesdjuren på tidigast i början – mitten av juli.

Skötselområde 7 Öppna och igenväxande fuktängar (fyra delområden)

Naturtyp/er: Fuktängar av gräs-lågstarr-typ

Natura 2000-habitat: -

Areal: 1,2 ha

Beskrivning: Detta skötselområde utgörs av fyra mindre arealer av öppen till måttligt igenväxande, mestadels fuktiga ängsmarker vilka ansluter till klibbalskogarna. De olika delområdena avgränsas av bäckar och dråg med uppvuxet trädskikt av klibbal. Friska och torra inslag finns företrädesvis i anslutning till tuvor och block. Floran är varierad och i partier riktigt fin med arter som mannagräs, skogssäv, veketåg, kärrtistel, gökblomster, jordtistel, mandelblom, svartkämpar, käringtand, daggkåpa, gråfibbla, humleblomster, knippfryle, grönvit nattviol, rödklöver, svalört, tuvstarr, plattstarr, harstarr, småstarr, ärtstarr, hirsstarr, blekstarr, piggstarr, vårbrodd, äkta förgätmigej, tuvtåtel, gåsört, älggräs, kabbeleka, kärrfräken, prästkrage, sumpmåra, vattenmåra och gulmåra. Arter som smörblomma, rödsvingel, kamäxing, gulvial och tomtskräppa visar att områdena också påverkats av röjgödsling eller av tidigare brukning. Ett oönskat inslag i dessa ängar är klibbalsly som tränger sig på från nästan alla håll och kanter.

En del av detta delområde utgörs av den kraftledningsgata som löper genom området.

Överlag är området rätt så bra trampat och markstört. Ändå är det av vikt att inom reservatsskötseln se till att betesdjuren lätt hittar in i området så att inte hävden försämras.

Bevarandemål: Öppna och solvarma, välbetade och trampade fuktängar med rik och varierad flora. Samtliga arter som noterats vid besöken juni 2006 skall finnas kvar i framtiden. På sikt skall smörblommerika delar övergå i mer naturliga grässvålar. Ängarna får inte övergå i svagt hävdade högörtängar dominerade av älggräs. Rik fjärilsfauna med bl.a. förekomst av den rödlistade arten violettekantad guldvinge.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen fuktäng av gräs-lågstarr-typ är 1,2 ha*.

Trädskikt saknas.

Buskskiktet utgörs av *max* tre hagtorn, fem nyponros och 10 enar, helst i brynläge.

Fältskiktet är utvecklat och ovanstående artsammansättning har utökats med minst 10 gräsmarksarter.

Minst 75 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation såsom klibbalsly inte förekommer.

Älggräsets utbredning begränsas till maximalt 0,06 ha (5% av arealen).

Engångsåtgärder: Områdets klibbalar oavsett ålder tas bort helt och hållet. Även annan lövträdsföryngring och ev. gran tas bort. Gränsen mot klibbalridåerna utmed bäckar och dråg dras i bestånd av uppvuxen klibbal.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. All inväxande löv- eller barrföryngring tas bort regelbundet = ungefär vart tredje år. Rójning bör ske sommartid för att så långt möjligt utarma vegetationen.

Skötselområde 8 Tallskog

Naturtyp/er: Tallskog, betad av smultrontyp.

Natura 2000-habitat: 9070 Trädklädd betesmark

Areal: 1,8 ha

Beskrivning: I den stora ekhagens sydvästra delar och vid Rosenlund skiljer sig hagmarken något från övrig hagmark. Vegetationen är här förhållandevis hedartad även om inslaget av lågörtvegetation fortfarande är stort. Husmossa och väggmossa är vanliga i bottenskiktet och trädskiktet är rikt på tall. I det sydvästra hörnet finns dessutom några stora planterade ädelgranar. Tillgången på död ved är liten.

Bevarandemål: Områdets karaktär med stort inslag av barrträd bevaras. Några ekar friställs för att bli framtida jätteträd. Övriga trädslag såsom tall, björk, oxel, rönn etc bevaras också på likartat sätt.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen talldominerad trädklädd betesmark är 1,8 ha*.

Trädslagsblandningen domineras av tall med inslag av ek, björk, oxel och rönn.

Krontäckningen är högst 50 %.

Minst 80 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Död ved förekommer på sikt med i genomsnitt 5 m³ per hektar och inslag av döda jätteträd finns.

Buskskiktet utgörs av enbuskar i öppna ljusbrunnar inne i beståndet. Täckning maximalt 10%.

Fältskiktet omfattar arter med höga krav på ljustillgång.

Engångsåtgärder: Friställning av några ekar samt övriga trädslag.

Underhållsåtgärder: All föryngring av buskar och tall sparas. Föryngring av gran tas bort. Bete med nötkreatur.

Skötselområde 9 Lycka i hagmarken

Naturtyp/er: Friskäng av rödven-typ

Natura 2000-habitat: 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker (på sikt)

Areal: 0,15 ha

Beskrivning: Området utgörs av ett parti i hagmarken som är förhållandevis ljusöppet. Området lämpar sig som en blivande lycka eller ljusbrunn i den i övrigt skuggiga till halvskuggiga hagmarken. Trädskiktet är som i övrig hagmark en mix av flera olika trädslag. I kanten av skötselområdet står en stor ek. Betestrycket är måttligt vid besöket i juni 2006.

Bevarandemål: Ljusöppen och välbetad lycka med enstaka grova träd och en rik flora.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Lyckan är ljusöppen och välbetad och har ett väl utvecklat fältskikt med minst 20 arter med högsta krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Enstaka nyponros, en, hagtorn och vildapel förekommer.

100 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Engångsåtgärder: Avverka de träd som står i området. Spara vildapeln och den stora eken i kanten av området.

Underhållsåtgärder: Rökning av inväxande sly och granföryngring.

Skötselområde 10 Ohävdad remsa utmed gamla riksvägen

Naturtyp/er: Igenväxande hagmark av ask-almtyp.

Natura 2000-habitat: -

Areal: 0,2 ha

Beskrivning: En c:a 10-15 meter bred ohävdad zon mellan gamla riksvägen och de betade ekhagarna. En bred stenmur utgör gräns mot vägen. I området finns några äldre ekar samt en hel del föryngring av ek, Salix, gran, lönn och hassel. Fältskiktet är också under igenväxning och präglas idag av hundkex, knylhavre, ängsgröe och skogsnäva.

Bevarandemål: Lövrikt bryn.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

30 % av stenmuren är fri från högre vegetation medan brynbildande buskar växer längs övriga 70 %.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Rökning av all granföryngring. Vid behov rökning längs stenmuren.

Skötselområde 11 Åkermarker – vallar (två delområden)

Naturtyp/er: Kulturbetesmark på f.d. åkermark.

Natura 2000-habitat: -

Areal: 4,7 ha

Beskrivning: Två större öppna betesmarker som präglas av tidigare åkerbruk, senast för drygt 10 år sedan. Floran är trivial med arter som smörblomma, revsmörblomma, tuvtåtel och tusensköna. Insprängda i åkermarken finns fornlämningar med en del pålagd odlingssten och kantzoner med en mer utvecklad torrängsflora. Fornlämningarna och kantzonerna är välhåvdade och hyser t.ex. bockrot, käringtand, kråkvicker, ängsgröe, gråfibbla, harstarr, kruståtel, ärenpris, blålocka, bergssyra, nyponros, träjon och blåbär. På rösen växer även en del föryngring av hassel, hägg, druvfläder samt nypon och en.

I skötselområdet ingår också en grandunge. Dungen utgör skydd för betesdjuren och häckningsplats för bl.a. trastar och ringduva. Granarna föryngrar sig med stor framgång i den intilliggande grässvålen!

Bevarandemål: Åkermark eller betesmark med rik flora. Öppna och väl synliga fornlämningar som betas av nötkreatur. Minst samma artstock av kärlväxter på fornlämningarna som omnämns ovan. Häckande tättingar i nyponsnåren.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Buskskikt förekommer i alla delar av området och att det främst utgörs av nyponros, en, hagtorn. Täckningen av buskar är på sikt 30 %. Buskarna står som enstaka eller som blandande grupper.

Fältskiktet är utvecklat och ovanstående artsammansättning har utökats med minst 20 arter med högsta krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Minst 95 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Koltrast, ringduva, hämpling, törnsångare, trädpiplärka, göktyta och törnskata regelbundet häckar i området.

Fornlämningar och landskapselement är fria från sly och väl synliga i landskapet.

Engångsåtgärder: Røj föryngring av hassel, druvfläder och hägg.

Underhållsåtgärder: Rövning av inväxande hassel, druvfläder, Salix, gran, hägg, lövträdsföryngring etc. Spara en del nyponsnår och enbuskar i mindre partier.

Skötselområde 12 - Mosaiklandskapet i sydväst

Naturtyp/er: Blandlövhagar av ask-almtyp.

Natura 2000-habitat: 9070 Trädklädd betesmark

Areal: 9 ha

Beskrivning: Inom området finns 18 fossila åkerytor begränsade av terrasskanter och stensträngar. Här finns dessutom två fägator och ca 100 odlingsrösen. De talrika fornlämningarna sätter en speciell prägel på området.

Området är charmigt mosaikartat med träd på höjdpartierna och öppen mark däremellan. De öppna delarna har tidigare varit åkermark men på kartan från 1880-talet så framgår att dessa delar redan då var markerade som betesmark, om än med åkerkonturerna inlagda. I kantzonerna till åkrarna, på terrasslutningar och i anslutning till fornlämningar och stensträngar är vegetationen och främst trädskiktet varierat och tilltalande för besökaren. Flera av träden är flerstammiga vilket kan tyda på någon form av trädbruk. Trädbestånden är ganska glesa och inbjudande. Ådellövet utgörs av ek medan övriga träd består av sötkörbär, rönn, björk och klibbal. Buskskiktet är förhållandevis väl representerat genom bestånd av nypon och en. På flera av de fossila åkrarna växer lågkrypande enbuskar.

Floran är tämligen rik på all mark som inte tidigare brukats som åker. Åkrarna börjar dock magras ut och skiljer sig från de åkrar som utgör skötselområde 11. Kärlväxter som hittas här är rödsvingel, vitmåra, vitsippa, rödven, ärenpris, lingon, blodrot, ljung, gråfibbla och fyrkantig johannesört. Örnbräken förekommer rikligt i partier. Området är välbetat av nötkreatur. I ängs- och hagmarksinventeringen från 1990 beskrivs att området *"som helhet är mycket intensivt hävdad av nötkreatur"*.

Bevarandemål: Mosaiklandskap av öppen betesmark i kombination med trädklädda åsar och slänter med glest träd- och buskskikt av ek, rönn, björk, oxel, sötkörbär, klibbal, nypon och en. Inväxt av vildapel och hagtorn får gärna ske. Miljöerna ska präglas av randmiljöer såsom blommande bryn och snår. Mellan trädgrupperna och utmed brynen skall en rik kärl-

växtflora utvecklas. På sikt skall även floran på de öppna vallarna utveckla en artrikedom. Området bör på sikt hysa häckande törnsångare, hämpling, trädpiplärka, göktyta törnskata m. fl. fågelarter. Områdets kulturhistoriska lämningar är väl synliga.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen mosaiklandskap uppgår till 9 ha.

Trädskiktet domineras av ek med inslag av sötkörbär, rönn, oxel, vildapel, björk och klibbal.

Krontäckningen är högst 70 % på de delar som inte utgörs av äldre åkrar. Som lägstanivå bör målet vara att helt solöppna ytor också ska förekomma på f.d. åkrar, landskapselement och naturlig gräsmark.

Buskskikt förekommer i alla delar av området och utgörs främst av nyponros, en, hagtorn. Täckningen av buskar är på sikt 30 %. Buskarna står som enstaka eller som blandade grupper.

Fältskiktet är utvecklat och ovanstående artsammansättning har utökats med minst 20 arter med högsta krav på ljustillgång, betesdrift och kvävefattigdom.

Minst 90 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Död ved förekommer på sikt med i genomsnitt 5 m³ per hektar på de delar som ej utgörs av äldre åkrar.

Hämpling, törnsångare, trädpiplärka, göktyta och törnskata regelbundet häckar i området.

Fornlämningar och landskapselement som stenmurar, stensträngar och odlingsrösen är fria från sly och väl synliga i landskapet.

Engångsåtgärder:

Inväxande sly på fornlämningar tas bort. Äldre träd med hemortsrätt på rösen och i kantzoner lämnas som evighets-träd. Hamling av lämpliga träd. Träd som växer in i enbuskbestånd tas bort. Döende enbuskar avlägsnas.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. Vid brist på betesdjur kan större öppna delområden med fördel slås med maskin.

Skötselområde 13 - Öppen våtmark

Naturtyp/er: Sumpkärr av högstarr ört-typ

Natura 2000-habitat: -

Areal: 0,2 ha

Beskrivning: Öppet kärr dominerat av starr och bredkaveldun. Av starrarter noterades flaskstarr och slokstarr. Av övriga våtmarksarter finns bl.a. knappsäv, mannagräs, kråklöver, ängsull, kärtistel samt andmat i den lilla öppna vattenspeglarna närmast vägen. Vid besöket varnade skogssnäppa ivrigt vilket indikerar att den häckar i närheten.

Bevarandemål: Öppet, trampat och betat kärr med delvis öppen vattenspegel. Rik biologisk mångfald med häckande fåglar såsom skogssnäppa. Den fria vattenmassan hyser såväl större som mindre vattensalamander.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Öppen vattenyta utgör minst 0,04 ha högsommartid.

Krontäckningen av träd och buskar är högst 5 %.

Områdets strandvegetation är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Igenväxningsvegetation inte förekommer

Ett par skogssnäppa årligen häckar.

Större vattensalamander utnyttjar området för reproduktion*

Slokstarr förekommer frekvent.

Engångsåtgärder: Den enstaka klibbal som kantar kärret tas bort snarast. Den solitära björken får dock stå kvar.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. Rövning av inväxande sly. En mindre del, c:a 20% av bestånden av bredkaveldun och starr, kan

grävas ur för att generera en föryngringsprocess i våtmarken och få en öppen vattenspegel.

Skötselområde 14 - Kartbergas f d inägomark och utmark

Naturtyp/er: Sekundär lövskog av friska och torra typer.

Natura 2000-habitat: 9070 Trädklädd betesmark

Areal: 3,6 ha

Beskrivning: Området utgörs av ett tämligen homogent bestånd av ung till medelålders gallrad ekskog med inslag av tall, björk, oxel och rönn. Området tättnar norrut och i den norra gränsen ökar inslaget av barrträd. Området saknar helt äldre träd och i princip död ved. Även föryngring och buskskikt saknas överlag. I fältskiktet förekommer örnbräken i sjok, smörblomma, gökärt, skogstjärna, pillerstarr, kruståtel, ek-orrbär, fårsvingel, vårfryle, skogsbräken, liljekonvalj, grästjärnblomma, teveronika, rödsvingel, vitsippa, ängskovall och blåbär. Marken är mager och botten-skiktet av hedtyp med bl.a. rikligt med väggmossa. I detta kuperade lilla område finns också några stenmurar. Ett intressant fynd var den lackticka som växte på stubbe.

I den södra delen finns nyligen karterade fornåkrar medan den norra delen utgör delar av Kartbergas f d utmark. Gränsen för inägomarken syns tydligt genom en slingrande stenmur.

Hävden är måttlig till god.

Bevarandemål: Betad blandlövhage med ek, oxel, rönn, tall och björk. Buskskikt av hagtorn vildapel etc i brynläge eller i öppna ljusbrunnar inne i beståndet. Utvecklat och artrikt fältskikt av blommande örter. God till gång på död ved i olika dimensioner och av olika lövträd samt tall.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

Arealen ekdominerad trädklädd betesmark är 3,6 ha*.

Minst 90 % av arealen är väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut.

Krontäckningen är högst 50 % och lägst 20%.

Buskskiktet utgörs av hagtorn, vildapel etc i brynläge eller i öppna ljusbrunnar inne i beståndet. Täckningen av buskar är på sikt 20 %. Buskarna står som enstaka eller som blandande grupper.

Igenväxningsvegetation inte förekommer.

Död ved förekommer på lång sikt med i genomsnitt 5 m³ per hektar.

Trädslagsblandningen domineras av ek med inslag av oxel, rönn, tall och björk.

Fältskiktet är utvecklat och ovanstående artsammansättning har utökats med arter med mycket höga krav på ljustillgång.

- Engångsåtgärder: Området behöver ljusöppnas och inom några år gallras på nytt. Vid denna åtgärd är det viktigt att inte skapa ett enhetligt bestånd av enbart ek utan även att skapa förutsättningar för en varierad och rik biologisk mångfald vilket främst görs genom att värna om oxel, ek, rönn och tall samt all ev. buskföryngring. C:a 10 träd utses till blivande ekjättar som successivt friställs. Ett ytterligare steg för att förbättra området är att skapa ljusbrunnar i lägen med artrikt fältskikt som ser ut att ha varit öppna tidigare.
- Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. Underhåll av ljusbrunnar, bryn och stenmurar genom röjning av oönskat lövsly.

Skötselområde 15 - Ohävdad mark utmed riksvägen

Naturtyp/er: Kulturmark - störd

Natura 2000-habitat: -

Areal: 0,3 ha

Beskrivning: Markområde med trivial ohävd flora. Den mycket sällsynta odörten hade här tidigare ett stort bestånd som numera har försvunnit. Idag dominerar istället kirska, brännässla, knylhavre, balkanbolltistel m.m. Igenväxningen av Salix och druvfläder har tagit fart. I området finns en grov ask som bör sparas som evighetsträd. Området är också rastplats för besökare och turister.

Bevarandemål: Öppen mark med lövsnår och en stor grov ask.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

I området finns en till tre grova askar eller andra ädellövträd av jätteträdsdimension.

Lövsnår med minst ett par häckande trädgårdssångare.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Rövning av träd och sly som riskerar störa utvecklingen av jätteasken. Friställ enstaka skott av ädellövträd för att säkra förnygringen av jätteträd. Spara vissa större förtätningar för trädgårdssångaren.

På resterande öppna ytor röjs sly och högrötsvegetation regelbundet.

4. Friluftsliv

4.1 Övergripande mål

Forentorps ängar skall vara ett lättillgängligt och attraktivt strövområde. Besökarna ska få information om naturreservatets natur- och kulturhistoriska värden, kunna göra vandringar på välmarkerade och lättillgängliga vandringsleder och kunna parkera bilen under besöket.

4.2 Information och anläggningar

Bevarandemål: Väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet skall finnas.

Infarten till naturreservatet är skyltad från väg

C:a 2 kilometer väl underhållna stigar med informationsskyltar om reservatets natur- och kulturvärden skall finnas.

Väl underhållna rastplats med bord och bänkar.

Engångsåtgärder: Informationstavlor sätts upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 3a. Tavlorna skall utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar. De skall bl a innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.

Översyn av befintlig natur- och kulturstig parkeringsplats/rastplats.

Underhållsåtgärder: Informations- och rekreationsanläggningar skall ses till regelbundet och underhållas vid behov av naturvårdsförvaltaren.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkering skall utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

6. Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet ska dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen ska framgå:

- åtgärd,
- plats (skötselområde),
- kostnad,
- tidpunkt,
- utförare.

En dokumentation av skötselåtgärder och deras effekt på flora och fauna är normalt nödvändig för att se om den föreslagna skötselplanen följs och om målen med naturreservatet uppfylls av de genomförda åtgärderna.

Åtgärder av restaureringskaraktär skall dokumenteras med foto före och efter åtgärd. I skötselområde 12 bör övervakning av områdets utveckling följas genom fotografering från fasta punkter.

6.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske med de metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000-uppföljningen. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

Utöver detta ska uppföljning av bevarandemål genomförs var femte år för:

- borttagna unggrannar
- friställda ekar

I naturreservatet finns relativt god kunskap om kärlväxter, lavar och mossor. Kunskapen om vedlevande insekter och fjärilar är dock begränsad. Eftersom området var den sista utposten för ortolansparv i Skaraborg bedöms det även vara intressant att inventera häckfågel i området. Följande kompletterande inventeringar föreslås:

- inventering av dagfjärilfaunan
- inventering av häckfågel
- inventering av vedlevande evertebrater

På sikt bör återkommande inventeringar göras.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare. Revidering bör ske då uppföljningen indikerar att behov finns. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att dokumentationen utförs och utvärderas.

7. Sammanfattning av planerad förvaltning

Hela förvaltningen för naturreservatet Forentorpa ängar bekostas av staten.

Skötselåtgärd/uppföljning	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering		2009	2
Informationsskyltar – uppräskning av led.		2009	2
Välja ut framtida jätteträd	1, 3, 14	2009	2
Friställning och gallring	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 14	2009-2011	2
Skapa ljusbrunnar och lyckor	1	2009-2011	2
Röjning av alsly i fuktängarna	7	2009, 2011, 2013	1
Genomgång av fornlämningar och odlingsspår samt röjning av sly etc på dessa.	1, 12	2009	Måttlig
Våtmarksföryngring	13		3
Röjning av granföryngring	2, 7, 8, 9, 10,	Vid behov	
Stubbskottsbruk	2	Vart 5:e år	2
Uppsättning av fågelholkar	3		2
Översyn kvarnmiljön	4	2009	2
Stängsling	6	2009	2
Slyöjning	9, 11, 13, 15	2009	2
Bete	Hela området utom 15	Årligen	1
Underhåll bord och bänkar	15	Vid behov	1
Uppföljning av skötselåtgärd		Efter åtgärd	1
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Vart 5:e år	1

Tabell 3. Prioritering av föreslagna skötselåtgärder och uppföljning

Intervall för genomförande och prioriteringsgrad på åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

8. Artlistor

Arter noterade av Lennart Sundh.

Fåglar noterade juni 2006

Kaja, korp, tornseglare, ladusvala, hussvala, gräsand, knipa, sädesärta, försärta, trädpiplärka, mindre hackspett, större hackspett, bofink, grönfink, gulsparv, svartvit flugsnappare, grå flugsnappare, steglits, skogsduva, ringduva, härmsångare, rödhake, björkrast, koltrast, taltrast, rödvingetrast, svarthätta, trädgårdssångare, lövsångare, törnsångare, ärtsångare, talgoxe, blåmes, gärdsmyg, stare, nötväcka, skrattnås, tofsvipa, korp, skogssnäppa, ormvråk och pilfink.

Tidigare rapporterade arter från "Forentorp". Källa JG, Falköping.

Rosenfink, törnskata, stenknäck, kattuggla, lärkfalk, entita, stjärtmes, trädkrypare, nötskrika, dubbeltrast och gök.

Ortolansparv - källa SM.

Fjärilar noterade juni 2006

Rapsfjäril, aurorafjäril, kamäxingfjäril och puktörneblåvinge.

Kärlväxter noterade vid tidigare inventeringar:

64601 13665 1986-05-27/30
Falköping Gudhem
Hagmarken 200 m S om FORENTORP
Lennart Sundh

Skogsbräken
Lundstarr
Skogsalm
Stenbär
Nässelklocka
Vårlök
Kransrams
Liljekonvalje
Ormbär
Knippfryle
Lundgröe
Vårstarr
Skogsnycklar
Grönvit nattviol
Rödblära
Källarv
Skogsnarv
Sandnarv
Vanlig svalört
Blåsippa
Smörbollar
Trolldruva
Skelört
Smånunneört
Backtrav
Ängsbräsm
Sommargyllen
Nagelört
Gul fetknopp
Mandelblomma
Krusbär
Vårfingerört
Skogsnäva
Stinknäva
Mossviol
Sårläka
Gullviva
Snärjmåra
Skogsförgätmigej

Jordreva
Stinksyska
Rödplister
Flenört
Rödkämpar
Druvfläder
Desmeknopp
Prästkrage
Gemsrot
Harkål

1989-06-10 Falköping Gudhem
Betesmark 200 m S om FORENTORP
AB mfl

Rödblära
Vindaggkåpa
Sammetsdaggekåpa
Valldaggkåpa
Glansdaggekåpa
Ängsdaggkåpa
Källdaggkåpa
Glatt daggekåpa
Sibirisk björnlöka
Gullviva
Stinksyska
Kärrmaskrosor

9. Referenser

Andersson, L. 1994. Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun. Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Meddelande 19/94.

Cederberg, B., Löfroth, M. 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Kula HB / Mascher C, Sjölin M och Åhman A 2007. Forentorpa ängar – landskapshistoriskt underlag inför bildande av naturreservat. Västergötlands museum rapport 2007:19

Lindholm, M. 2005. Lövskogar i Falköpings kommun. Länsstyrelsens rapport 2005:04.

Lindroth, C. H. 1993. Våra skalbaggar och hur man känner igen dem. Fältbiologerna.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Bevarandeplan för Natura 2000-område - Forentorp.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Åtgärdsplan för Forentorp.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Utdrag ur Trädinventeringen.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Utdrag ur Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 – Objektrapport.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Utdrag ur Artregistret.

Naturvårdsverket. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.

Naturvårdsverket. 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. NV Rapport 5081.

Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter – indikatorarter på skyddsvärd skog – flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Pålsson, L.: (red). 1998:510 Vegetationstyper i Norden. Tema Nord. Nordiska Ministerrådet

Skogsstyrelsen. Utdrag ur registret över registrerade nyckelbiotoper.

Västergötlands flora. CD-version 2004. Västergötlands Botaniska Förening.

WWW-adresser

www.artportalen.se

www.artdata.slu.se/rodlista/

www.o.lst.se/o/amnen/Naturvard/

Enskilda uppgiftslämnare

Claes och Per-Inge Forendahl, Forentorps egendom.

Bertil Jannert, Mossornas Vänner, Falköping

JG, Falbygdens Fågelklubb, Falköping

Rolf-Göran Carlsson, Västgötabergens Svampklubb